

TSPAKB 3. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı

(18 Aralık 2002, İstanbul)

Y. Ziya Toprak

Başkan, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği

Değerli Konuklar,
Değerli Üye Temsilcilerimiz,

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği'nin Üçüncü Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı'na hoş geldiniz.

Birliğimizin yetkili organları ve çalışanları adına hepinizi en içten saygılarımla selamlıyorum.

Yakın tarihimizde yaşadığımız ağır ekonomik krizin ardından ülke olarak umut dolu yeni bir yılın başlangıcındayız.

Ülkemiz, 3 Kasım erken genel seçimleri sonrasında yeni bir siyasi döneme girmiştir. Seçim sonuçlarının tek parti iktidarına imkan vermesi, uzun yıllardır koalisyon hükümetleriyle yönetilen Türkiye ekonomisi için yeni bir fırsat oluşturmaktadır. Tek parti iktidarı, ekonomik sorunların üzerine gitmekte, sorunlara acil teşhisler koyarak zamanında müdahale etmekte uygun bir zemin oluşturmaktadır. Nitekim seçim sonuçları, piyasalara bir iyimserlik havasının gelmesine yol açmıştır. Dileğimiz bu iyimserliğin atılacak somut adımlarla pekiştirilmesidir.

Yavaş ve zorlu bir süreç olsa da, Türkiye; ekonomide, siyasette, kamu yönetiminde, finans sektöründe ve reel sektörde yeniden yapılandırmaya devam etmek zorundadır.

Kopenhag zirvesinde, ülkemize müzakerelere başlama tarihinin verilmemesi büyük bir talihsizlik olmuştur. Bununla beraber bir ara çözüm üzerinde uzlaşılması ve üyelik kapısının tam olarak kapatılmaması yönünde atılan adımlar tek tesellimiz olmuştur. Avrupa Birliğiyle ilişkilerimiz, siyasi boyutun ötesinde, ekonomik yönüyle de büyük bir önem taşımaktadır. Umarız bu gelişme ekonomik dengeler üzerinde olumsuz etkiler doğurmaz.

Avrupa Birliği yolunda, Ülkemizi hem kendi yatırımcımız hem de uluslararası yatırımcılar açısından cazip ülke haline getirebilecek, yatırım iklimini düzeltecek reformların ve yapısal değişimlerin gerçekleştirilmesine aralıksız devam edilmesi en büyük beklentimizdir.

Ülkemizin Avrupa Birliği'ne girişinin ve müzakerelere erken başlayabilmesinin ön koşulu olarak dile getirilen Kıbrıs konusuna çözüm bulunması yönünde tüm olanaklar seferber edilmelidir. Birleşmiş Milletler Planı çerçevesinde 28 Şubat tarihine kadar Kıbrıs meselesinin çözüme kavuşturulmasının AB ilişkilerimiz üzerindeki etkilerini de önümüzdeki günlerde göreceğiz.

Bütün bu gelişmeler, yeni hükümetin ciddi uluslararası sorunları devraldığını göstermektedir. Ancak, ekonomik açıdan gerek döviz, gerek enflasyon, gerek büyüme rakamlarından dolayı yeni hükümet bir enkaz değil, krizden çıkmakta olan bir ekonomi devralmıştır. Ekonomik veriler bu yılın ortalarında başlayan düzelmenin devam ettiğini göstermektedir. Eğer ekonomi yönetiminde bir hata yapılmazsa bu olumluya gidiş devam edecektir.

Yeni hükümetin önünde yoğun bir gündem ve çözülmesi gereken uzun bir sorunlar listesi var. Sermaye piyasamızın sorunlarının bu gündem içinde öncelikli olarak yer alması için Birlik olarak her türlü çabayı gösteriyoruz.

Değerli Üye Temsilcilerimiz,

Sizlerin de gözlemlediği üzere, kuruluş ve alt yapı çalışmaları ile mesleki düzenlemelerini hızla tamamlamış olan Birliğimiz artık, ağırlıklı olarak, sektör ve üye sorunları üzerinde yoğunlaşmaya başlamıştır.

Birliğimizin tüm faaliyetlerinde, üyelerimizin hak ve çıkarları ile sermaye piyasasının geliştirilmesi, dolayısıyla da ülke yararı arasında gerekli dengenin kurulmasına büyük özen gösterilmekte; öz düzenleyici bir kurum olarak da temel işlevimizin bu olduğuna inanmaktayız.

Sektör sorunlarımız ve bu sorunların çözümü yönünde üyelerimizin değerli fikirleri de alınarak geliştirilen gerekçeli öneriler, yetkili mercilere hızla aktarılmakta; gerektiğinde daha geniş kitlelere ulaştırılarak görüşlerimize kamuoyu desteği sağlanmaya çalışılmaktadır.

Memnuniyetle ifade etmek isteriz ki, doğru olduğuna inandığımız bu strateji şimdiden olumlu sonuçlarını vermeye başlamıştır.

Bu doğrultuda, içinde bulunduğumuz ekonomik koşullar içerisinde, Aracı Kurumlarımızın en önemli sorunu haline gelen sermaye yeterliliği rasyolarının tutturulmasında yaşanan zorlukların aşılması konusunda SPK tarafından olumlu kararlar alınmıştır. Asgari öz sermaye artış oranlarının yeniden değerlendirme oranının en az yüzde sekseni kadar artışa tabi tutulması şartı yüzde yirmi oranına indirilerek yaşanan ağır kriz ortamında önemli rahatlık sağlanmıştır.

Sermaye piyasasında asıl olanın "Güven" olduğu noktasından hareketle, sermaye şartının üyelerimizi sıkıntıya sokmayacak düzeyde tutulması için Birlik olarak çabalarımızı sürdürme kararlılığındayız.

Bütün bunlara rağmen, asgari sermaye şartını yerine getirme konusunda yine de sıkıntıya girebilecek kurumlarımız olur ise, çok daha sınırlı bir sermaye ile ve kendi isteklerine bağlı olarak, belirli riskleri taşımaksızın hisse senedi alım satımına aracılık yapabilmeleri hususu üzerinde, dünyadaki örneklerinden de yararlanılarak bazı ön çalışmalar yapılmaktadır.

Öte yandan, sektördeki fon aktarım maliyetlerinin düşürülmesi yönünde çaba harcamak, Birlik olarak öncelik verdiğimiz konulardan bir diğeri olmuştur.

Üyelerimizin üzerindeki mali yükleri hafifletmek amacıyla, Birlik olarak yaptığımız girişimlerle ve siz değerli üyelerimizden aldığımız güçle verilen uğraşlar sonucunda, Takasbank'a ödenen ücret ve komisyonlarda, İMKB'ye ödenen terminal bedelleri ve ofis kira tutarlarında ciddi indirimler sağlanmıştır.

Orta ve uzun vadede aracı kurumlarımızın varlıklarını geliştirerek sürdürebilmelerinin ürün geliştirme, ihtisaslaşma, teknolojiye ayak uydurma, bunun için de gerektiğinde birleşme ve devirlerden kaçınmama gibi herkesçe bilinen önlemlere ihtiyaç göstereceği açıktır. Bu bağlamda devletin de birleşmelere, bankacılık kesiminde olduğu gibi vergisel teşvik sağlamasına gerek vardır. Bu hususu her vesile ile dile getiriyor, takip ediyoruz.

Birliğimizin asli görevleri arasında yer alan eğitim konusuna iş programımızda öncelikli yer vermekteyiz.

Ticari bir amaç gütmeyen, en düşük ücretle, sektörün eğitim ihtiyacını karşılama yönünde tüm çabayı göstermekteyiz. Haziran ayında başlayan ve ilk sınav öncesinde Temel Düzey konularında tamamlanan eğitimlere sınav sonuçlarından ortaya çıkan ihtiyaçlar çerçevesinde Ocak ayında ikincisi yapılacak olan sınav öncesinde de devam edilmektedir. Bugüne kadar, yaklaşık 1300 meslek personeline toplam 535 saat süresince 12 farklı konuda eğitim verilmiştir.

Meslek personelimizin lisanslama sınavlarına sağlıklı bir şekilde hazırlanabilmeleri ve ilgili kaynaklara derli toplu bir şekilde ulaşabilmelerini teminen Eğitim Kılavuzu hazırlandı. Temel Düzey, İleri Düzey ve Türev Araçlar sınavlarına yönelik Eğitim Kılavuzu internet sitemizde kullanıma sunuldu.

SPK ile yürütülen uzun soluklu görüşmeler sonucunda bu kaynağın sorulara temel oluşturulması konusunda mutabakata varılmış bulunmaktadır. Sınav sorularının kaynağı haline gelen bu Eğitim Setimizle aynı zamanda diğer eğitim veren kurumlar için de kaynak oluşturmuş olduk.

Lisanslama sınavlarında sorulacak sorular ile Birliğimiz internet sitesinde yer alan eğitim kılavuzlarının içeriğinin örtüşmesi amacıyla da gerekli olan güncelleme çalışmaları bitmek üzeredir.

Bilindiği üzere, sermaye piyasası personelinin lisanslanması ve sicillerinin tutulması yetkisi Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Birliğimize devredilmiştir.

Sınavların gerçekleştirilmesi konusu da, iki yıllık geçiş dönemini takiben Birliğimize aktarılmış olacaktır.

Kurul tarafından yapılacak sınavlarda başarılı olanlara, ihtisas alanları itibarıyla mesleki yeterliliklerini gösterir Lisans Belgelerini hazırlamak ve sicillerini tutmak üzere Birliğimizce başlatılan alt yapı çalışmaları yoğun bir çalışma sonucu tamamlanmış, uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

İlgili Tebliğ gereğince temel düzey sınavından muaf tutulanlara ve Eylül ayı sonunda yapılan lisans sınavında başarılı olanlara Lisans Belgelerinin verilmesine yakın bir zamanda başlanılacaktır.

Değerli Üye Temsilcilerimiz, Hatırlanacağı üzere, Birliğimiz, faaliyete geçişinin hemen ardından, sektörümüzün öncelikli sorunları arasında yer alan Komisyon Tarifesi üzerine hassasiyetle eğilmiş; Üyeler nezdinde yürütülen anket çalışmasından elde edilen sonuçlar, sektörümüzün içinde bulunduğu koşullar ve dünyadaki gelişmeler göz önünde tutularak kısmi serbesti imkanı sağlanmıştır.

Komisyon tarifesi uygulamamız, farklı öneriler arasında üyelerimizin ağırlıklı olarak benimsediği bir ara modeldir. Varacağımız nihai noktanın tam serbesti olduğunu her vesile ile dile getiriyoruz.

2002 yılında, Ülkemiz sermaye piyasasında yaşanan gelişmelerin değerlendirildiği, sektör ve üye sorunlarımızın tartışılarak beklentilerin dile getirildiği iki üye toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıların sonucunda ortaya çıkan beklentilere cevap verecek girişimlerde bulunulmuş ve bulunulmaya da devam edilecektir.

Birliğimizin çok kısa geçmişine rağmen, gerçekleştirdiğimiz araştırma, eğitim, panel ve konferanslar ile piyasada önemli ölçüde saygınlık kazanmıştır.

2002 yılı içerisinde "Türk Sermaye Piyasasında Mesleki / Etik Kurallar ve Yatırımcı Hakları", "Sermaye Piyasasının Geliştirilmesinde Vergi Politikalarının Rolü" ve "Reel Sektörün Finansmanında Sermaye Piyasasının Rolü" konulu üç ayrı panel - konferans düzenlenmiştir.

Düzenlediğimiz bu önemli etkinliklerde konuları tartışmaya açmış; ortaya çıkan değerli görüşler kitap haline getirilerek siz değerli üyelerimize ve diğer ilgililere değerlendirilmek üzere iletilmiş bulunmaktadır.

Birliğimizin, kuruluş amacı ve misyonu çerçevesinde bu tür etkinliklerimize önümüzdeki dönemlerde de devam edilecektir.

Aracı Kuruluşların faaliyetleri hakkında düzenli ve güvenilir bilgi kaynağı oluşturulması ve konsolide sonuçların periyodik olarak sektörle paylaşılması Birliğimizin temel amaçlarından biridir.

Bu amaçla, 2002 yılında "Türkiye Sermaye Piyasası Raporu - 2001" raporunu yayınladık. Rapor, Aracı Kurumlarımızın 2001 yılı kurumsal ve finansal verileri başta olmak üzere çoğu ilk kez kamuoyuna açıklanan verileri kapsamaktadır. Aracı Kurumlarımız ve sektörümüz hakkında 2002 yılı verilerinin yer alacağı 2002 yılı raporumuz da yeniliklerle 2003 yılının ilk yarısında yayınlanacaktır. Araştırma raporlarımız ekonomi basını tarafından güvenilir kaynak olarak kullanılmakta, yorumlar bu kaynağa dayandırılmaktadır.

Sektör verilerinin ve gelişmelerinin daha hızlı paylaşılmasını teminen Eylül 2002 tarihinden itibaren "E-Birlik" bültenleri çıkarılmaya başlanılmıştır. E-Bülten şimdiden üyelerimizle aramızda en çağdaş, en hızlı ve güvenilir iletişim aracı konumuna gelmiş ve benimsenmiştir. Etkin ve hızlı bir iletişim aracı olan bu bültenlerimiz aylık dönemler itibarıyla çıkarılmaya devam edilecektir.

Yurt dışındaki yurttaşlarımızın tasarruflarının yurda ve sermaye piyasası ürünlerine çekilmesi konusu üzerinde Birliğimizce diğer kurumlarla birlikte aktif çalışmalar yapılmaktadır. Bu amaçla, SPK'nın öncülüğünde, Belçika, Hollanda, Almanya ve Avusturya'yı kapsayan yurtdışı bilgilendirme toplantılarına iştirak edilmiştir. Ayrıca, bölgesel sermaye piyasasındaki işbirliğini arttırmak amacıyla Atina Borsası nezdinde karşılıklı ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, Birliğimiz İMKB ile birlikte, Türkiye - Yunanistan - İsrail arasında, sermaye piyasası alanında işbirliğini artırma projesinde yer almakta, aktif katkı sağlamaktadır.

Birlik Statüsü gereğince uluslararası ilişkilerimizi geliştirme yönünde çabalarımız sürüyor. Bu kapsamda IOSCO üyeliği için başvuruda bulunulmuş olup süreç işletilmekte, 2003 Mayıs ayında üyeliğimizin kesinleşmesi beklenmektedir.

Değerli Üye Temsilcilerimiz,

2002 yılındaki faaliyetlerimiz hakkında kısa başlıklar halinde bilgi verdikten sonra, üçüncüsünü gerçekleştirmekte olduğumuz Olağanüstü Genel Kurulumuzda onayınıza sunulan Birlik Statüsü değişiklikleri ve 2003 yılı Bütçesi hakkında da kısa açıklamalarda bulunmak istiyorum.

Bilindiği üzere, Birliğimizin organları, yetki ve görevleri, gelirleri, çalışma esasları, üyeliğe kabul, üyelikten geçici ve sürekli çıkarma esasları Birlik Statüsü ile düzenlenmiştir.

Birlik faaliyetleri, 11 Şubat 2001 tarihinde yürürlüğe giren Statüde belirlenen esaslar dahilinde sürdürülmektedir. İki yıla yaklaşan faaliyet süremiz boyunca, Statüde yer alan bazı düzenlemelerin ihtiyaçlarımıza tam cevap veremediği tespit edilmiş ve siz değerli üyelerimizin

görüşleri ile son şekli verilen ve Sermaye Piyasası Kurulu'na bildirilecek olan değişiklik önerileri Genel Kurulumuzun gündemine alınmıştır.

Genel Kurulumuza sunulan Statü değişiklik önerilerinden birincisi üyelerimizin iktisadi menfaatlerinin korunmasına ilişkindir. Bu çerçevede; Statünün "Amaç" kısmına "Üyelerin iktisadi menfaatlerinin korunması" hükmü eklenmektedir.

Statünün amaç kısmına bu ilavenin yapılması, Birliğimizin üyelerine karşı oluşabilecek haksız rekabetin önlenmesi konusundaki görevlerini daha etkin biçimde yerine getirmesini sağlayacaktır.

Sektörümüz açısından son derece önemli olduğuna inandığımız bir diğer öneri, tahkim hizmetine ilişkindir.

Tarafların isteğine bağlı olarak uygulamaya geçebilecek olan tahkim hizmetinde Birliğimizin görevi, uyuşmazlıkların çözümü için konusunda tecrübeli ve tarafsız kişiler içeren hakem listesini oluşturmak, hakemlerin özgeçmişleri ve çözmüş oldukları uyuşmazlıkların sonuçlarına ilişkin bilgi bankası oluşturmak ile sınırlı olacaktır.

Yukarıda izah ettiğimiz bu iki temel husus dışında, Statüde değiştirilmesini veya ilave edilmesini önerdiğimiz bir kaç husus daha bulunmaktadır.

Değerli Üye Temsilcilerimiz,

Zor şartlar altında faaliyetlerini sürdürmeye çalışan siz değerli üyelerimizin, Takasbank, İMKB, SPK, Yatırımcıları Koruma Fonu ve Birliğimiz gibi sermaye piyasası kurumlarına çeşitli adlar altında yaptığı ödemelerin oluşturduğu yükün farkındayız.

Şunu bilmenizi isteriz ki; Birlik olarak aldığımız her kararın uygulanmasında, görevlerimizin eksiksiz olarak yerine getirilmesi amacının yanı sıra, üyelerimizin içinde bulunduğu ekonomik zorlukları sürekli göz önünde bulundurarak, tasarruf ilkelerine azami şekilde uyulmaktadır. Birliğimiz, üyelerimizin yükünü hafifletecek önlemleri almayı ve tasarruf ilkelerine maksimum ölçüde riayet etmeyi görev bilmektedir.

Bu tutumun doğal sonucu olarak, 2003 yılı için Bütçemizde belirlenecek yıllık aidat ve gider paylarında bir önceki yıla göre yaklaşık % 57 oranında azalma öngörülmüştür.

Onayınıza sunulan 2003 yılı bütçesinde görüleceği üzere, giderler toplamının 2 Trilyon 450 Milyar TL olacağı öngörülmektedir. Bu bütçe büyüklüğü 2 Trilyon 750 Milyar TL tutarındaki önceki yıl bütçesine göre %11 oranında bir azalmayı ancak, az önce ifade edildiği gibi, üye yükü bakımından %57 oranında azalmayı ifade etmektedir.

Bütçe taslağımızın kabul göreceğini umar, toplantımızın başarılı geçmesini dilerim.

Sizleri en içten sevgi ve saygılarımla selamlarım.